

2

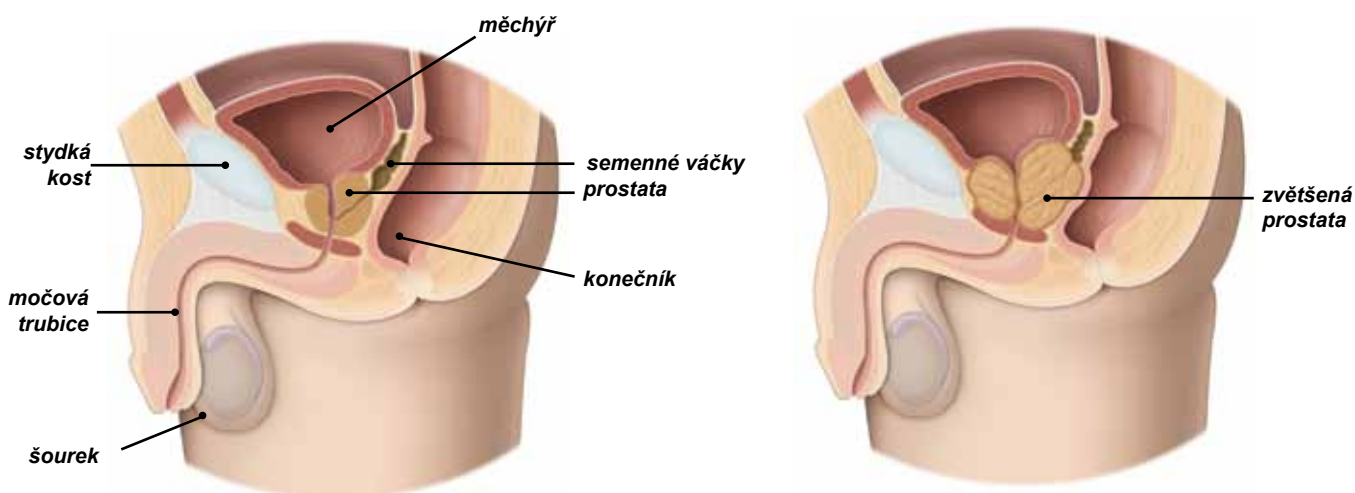
LUTS – (Lower urinary tract symptoms) = symptomy (příznaky) dolních cest močových a diagnostika BPH (= BPE = BHP)

Podtržená slova jsou vysvětlena ve slovníčku pojmů.

Symptomy = příznaky

Benigní hyperplazie prostaty (BPH) může ovlivnit způsob vašeho normálního močení. To se děje proto, že zvětšená prostata tlačí močovou trubici na hrdlo močového měchýře (**obr. 1a a b**).

Někdy jsou příznaky mírné. Budete například muset močit častěji nebo bude obtížnější úplně vyprázdnit močový měchýř. Tyto příznaky jsou normální součástí stárnutí - stejně jako snížení pohyblivosti, zhoršení paměti nebo přizpůsobivosti. Je možné, že vám lékař léčbu mírných příznaků nedoporučí.

Obr. 1a: Zdravá prostata v dolních cestách močových.

Obr. 1b: Zvětšená prostata utlačuje močovou trubici a močový měchýř.

Někdy jsou příznaky velmi nepříjemné a mohou mít negativní vliv na kvalitu vašeho života. V tomto případě můžete mít prospěch z léčby.

Příznaky, které jsou často nazývané symptomy dolních cest močových (LUTS – Lower urinary tract symptoms), mohou být způsobeny zvětšenou prostatou, ale také jinými příčinami ovlivňující močový systém.

Druhy příznaků

U mužů s BPH mohou příznaky ovlivnit močení různými způsoby:

- Způsob udržení moče v močovém měchýři (jímání moče)
- Způsob močení (vyprazdňování)
- Jak se cítíte po vymočení (po mikci)

Příznaky poruchy jímání moče zahrnují:

- Nucení na močení častěji než obvykle
- Potřeba vstávat v noci na močení
- Náhlé nucení na močení a potíže s jeho oddálením
- Jakýkoliv mimovolný únik moči

Mezi mikční příznaky patří:

- Slabý proud moči
- Rozdělení nebo rozstřík proudu moči
- Přerušované močení
- Nutnost tlačení při močení
- Chvilí trvá, než se močení spustí
- Prodloužená délka močení
- Ve vzácných případech akutní nebo chronická retence moči

Příznaky po vymočení zahrnují:

- Pocit nedokonale vyprázdněného močového měchýře
- Nedobrovolný únik moči nebo únik malého množství moči do spodního prádla krátce vymočení (postevakuační dribbling)

Diagnóza

Lékař a zdravotní sestra provádí řadu vyšetření, k objasnění vašich příznaků či potíží. To se nazývá diagnóza.

Příznaky uvedené v předchozí části mohou ukazovat nejen na BPH, ale i mnoho jiných chorob. To je důvod, proč budete muset podstoupit několik vyšetření, aby lékař mohl stanovit diagnózu. Nejprve lékař nebo zdravotní sestra odebere anamnézu a provede tělesné vyšetření. Pak se může provést vyšetření moče, krve a pořízení snímků vašeho močového měchýře a prostaty, eventuálně další testy, pokud budou potřeba.

Tato část poskytuje obecné informace o diagnóze a postupy v různých zemích se mohou lišit.

Anamnéza

Lékař odebere podrobnou anamnézu a bude vám klást otázky týkající se příznaků. Můžete pomoci svému lékařskému týmu, že se na konzultaci připravíte:

- Udělejte si seznam předchozích chirurgických zákroků
- Udělejte si seznam léků, které užíváte
- Uveďte jiná onemocnění, kterými trpíte
- Popište svůj životní styl (cvičení, kouření, alkohol a strava)
- Popište aktuální příznaky / potíže
- Uveďte, jak dlouho potíže máte

Lékař vás může také požádat o vyplnění dotazníku, aby objasnil vaše potíže, jak často se vyskytují a jak moc ovlivňují kvalitu vašeho života. Existuje několik dotazníků, včetně IPSS dotazníku, ICIQ Male LUTS, Danish Prostate Symptom Score (DAN-PSS). Nejvíce používaný dotazník je Mezinárodní prostatické symptomové skóre (IPSS). Skládá se ze sedmi otázek ke zhodnocení závažnosti příznaků stupnicí 0 až 5, od mírných až po těžké.

Termíny, které může Váš lékař použít:

- LUTS- Lower urinary tract symptoms, příznaky dolních močových cest.
- Mikce- močení
- Nykturie- potřeba probudit se v noci k močení
- Postmikční reziduum- Množství moči zůstávající v měchýři po mikci
- Urgence- Náhlá potřeba močit, co je obtížné zadržet.
- Inkontinence moči- Samovolný únik moči.

Tělesné vyšetření

Váš lékař nebo zdravotní sestra provedou obecné tělesné vyšetření. Budou zahrnovat kontrolu:

- Naplněného močového měchýře (močový měchýř může být protažený, pokud není zcela prázdný)
- Poškození kůže na penisu a šourku (známka močové inkontinence)
- Výtoku z močové trubice (příznak infekce)
- Abnormalit na penisu, šourku a varlatech

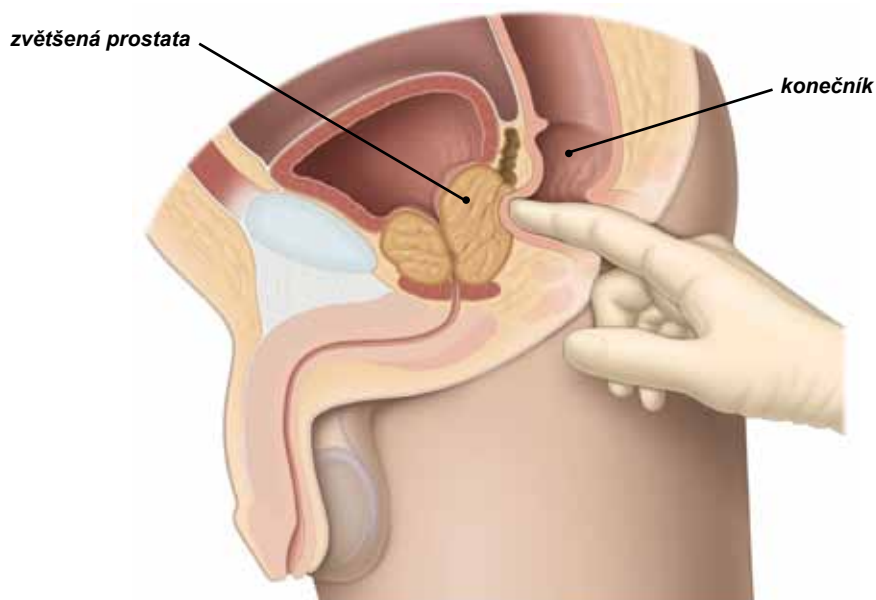
Kromě toho provede lékař rektální vyšetření prstem, aby zhodnotil velikost, tvar a konzistenci prostaty (**obr. 2**). Toto vyšetření se nazývá digitální rektální vyšetření (DRE) neboli per rectum.

Vyšetření moči

Budete muset poskytnout vzorek moči na vyšetření. To ukáže, zda máte infekci močových cest, a potvrdí nebo vyloučí stopy krve v moči.

Vyšetření krve

V rámci stanovení diagnózy lékař provede vyšetření krve, ke zjištění funkce ledvin. Lékař také může doporučit zkontrolovat hladinu prostatického specifického antigenu (PSA). PSA je protein produkovaný prostatou, který může být zvýšen u mužů s benigní hyperplazií prostaty, zánětem nebo rakovinou prostaty. Lékař vám vysvětlí možné důsledky tohoto testu před tím, než vám jej doporučí.

Obr. 2: Vyšetření per rectum ke zhodnocení velikosti, tvaru a struktury prostaty.

Mikční deník

Váš lékař vás může požádat o vedení mikčního deníku. Zde poznamenejte, jak často a kolik pijete, jak často chodíte močit a kolik vymočíte. Mikční deník je důležitý, protože pomáhá vašemu lékaři objasnit vaše potíže a příznaky.

Objem moče můžete doma snadno měřit pomocí odměrky. Pomocí stopky můžete zaznamenat dobu močení. Poznamenejte si množství moči (v mililitrech) a čas trvání močení (v sekundách) (**obr. 3**).

Obr. 3: Měření průtoku moči doma.

Uroflowmetrie

Uroflowmetrie je jednoduchý test, který elektronicky zaznamenává tok moči. To lze snadno provést v soukromí v nemocnici nebo na klinice. Vymočíte se do přístroje, který se nazývá Uroflowmetr (**obr. 4**). Toto vyšetření pomůže zjistit, zda zvětšená prostata způsobuje blokádu v dolních cestách močových.

Obr. 4: Běžný typ uroflowmetru.

Co vám měření průtoku moče doma může říci:

- Normální průtok moči je vyšší než 15 ml za sekundu
- Pokud váš průtok moči je 10 ml za sekundu nebo méně a máte potíže, měli byste navštívit svého urologa

Měření doma není nikdy tak přesné jako v nemocnici nebo na klinice. Nezapomeňte konzultovat proud moči se svým lékařem.

Zobrazování močových cest

Podstoupíte ultrasonografii (také známou jako ultrazvuk), která používá vysokofrekvenční zvukové vlny k vytvoření obrazu vašeho močového měchýře a prostaty.

Lékař nebo zdravotní sestra prohlédne váš močový měchýř pomocí ultrazvuku, zkontroluje, zda a kolik moči zůstává v močovém měchýři po močení. Tyto informace pomáhají zjistit, zda jsou vaše potíže způsobeny chronickou retencí moči, což může být komplikace BPH.

Ultrazvuk může být také použit k měření objemu prostaty. To může pomoci vybrat pro vás tu nejlepší možnost léčby.

Urodynamické vyšetření

Urodynamické vyšetření se provádí k získání informací o vašem močení a práci svalů močového měchýře. Během vyšetření vám lékař zavede cévku do močové trubice a konečníku pro měření tlaku v močovém měchýři a v břiše.

Močový měchýř se pomalu naplní sterilní vodou přes cévku v močové trubici. Tímto způsobem je simulováno plnění močového měchýře močí. Po naplnění močového měchýře se vymočíte do uroflowmetru.

Výsledky vyšetření jsou zobrazeny na obrazovce, která je připojena k měřícím cévkám. Někdy se test opakuje k zjištění přesných výsledků, ale cévky zůstávají během druhého vyšetření na stejném místě.

Váš lékař se může rozhodnout vám provést toto vyšetření, pokud:

- Máte neurologické onemocnění (dysfunkci)
- Jste po pánevní operaci nebo operaci prostaty
- Zůstává vám moč v močovém měchýři po močení
- Pokud je BPH neobvyklá pro vaši věkovou skupinu
- Pokud urolog potřebuje více informací k objasnění vašich potíží

Tyto informace byly aktualizovány v říjnu 2013

Tento prospekt je součástí EAU informací pro pacienty s BPH. Obsahuje informace o benigním zvětšení prostaty. Pokud máte nějaké další otázky o vašem vlastním zdravotním stavu, měli byste to konzultovat s vaším lékařem anebo jiným odborným poskytovatelem zdravotní péče.

Tyto informace byly poskytnuty Evropskou urologickou společností EAU ve spolupráci s EAU sekci pro urotechnologie (ESUT), Europa Uomo a Evropskou urologickou společností sester (EAUN).

Obsah tohoto prospektu je v souladu s pokyny EAU.

Více informací o urologických onemocněních najdete na naší webové stránce: <http://patients.uroweb.org/cs>

Přispěvatelé:

Prof. Thorsten Bach	Hamburg, Německo
Prof. Alexander Bachmann	Basilej, Švýcarsko
Prof. Louis Denis	Antverpy, Belgie
Dr Günter Feick	Gehrden, Německo
Prof. Stavros Gravas	Larissa, Řecko
Dr Hashim Hashim	Bristol, Velká Británie
Prof. Rolf Muschter	Rötenburg, Německo
Dr Cosimo De Nunzio	Řím, Itálie
Mr. Hans Ransdorp	Bussem, Holandsko
Prof. Jens Rassweiler	Heilbronn, Německo
Maria Russo	Orbassano, Turín, Itálie
Dr Roman Sosnowski	Varšava, Polsko
Prof. Andrea Tubaro	Řím, Itálie